

Preek over Marcus 1:35-39

Liturgie morgendienst:

Votum en groet

Zingen: Ps. 24:1,2,3

De Tien Woorden

Zingen: Ps. 119:1,3

Gebed

Schriftlezing: Marcus 1:1-34

Zingen: Lb. 47:1,2,3

Tekst: Marcus 1:35-39

Preek

Zingen: Lb. 170:1,2,3,4,5,6 (wisselzang: vs. 1,2 allen; vs. 3 vrouwen; vs.4 mannen; vs. 5,6 allen)

Gebed

Collecte

Zingen: Ps. 40:1,4,7

Zegen

Liturgie middagdienst:

Votum en groet

Zingen: Ps. 24:1,2,3

Gebed

Schriftlezing: Marcus 1:1-34

Zingen: Lb. 47:1,2,3

Tekst: Marcus 1:35-39

Preek

Zingen: Lb. 170:1,2,3,4,5,6 (wisselzang: vs. 1,2 allen; vs. 3 vrouwen; vs.4 mannen; vs. 5,6 allen)

Geloofsbelijdenis: Gez. 179b

Gebed

Collecte

Zingen: Ps. 40:1,4,7

Zegen

Gehouden te: Baflo, 18-01-15 (9.30 u.)
 Roodeschool, 18-01-15 (14.30 u.)
 Groningen NW, 18-01-15 (16.30 u.)
 Grijpskerk-Niezijl, 25-01-15 (9.30 u.)

Preek

Thema: 'Meester, men zoekt U wijd en zijd'.

Gemeente van onze Heer Jezus Christus, broeders en zusters, jongens en meisjes,

1. Verbinding

Er is een verbinding tussen de preek van vorige week zondagmorgen over Psalm 63 en de preek van vandaag over dit stukje van Marcus 1. Het verbindende element is het 'zoeken'.

David zegt in Psalm 63:2: *"God, u bent mijn God, u zoek ik..."*

Simon zegt in onze tekst tegen Jezus: *"Iedereen is naar u op zoek!"* (Mc. 1:37)

Het begrip 'zoeken' heeft hier zeker verschillende kleuren, overeenkomstig de zoeker en zijn intenties. Dat voelen we wel aan.

In Marcus 1 zoekt men naar Jezus, die even verdwenen is. De verse leerlingen zoeken naar de nieuwe Meester, die ze nog maar net kennen en volgen. En die, zo ontdekken ze, verrassend uit de hoek kan komen.

Maar er zitten in deze tekst, in deze gebeurtenis, nog andere zoekelementen of zoekacties. Ook bij Jezus zelf. Dat probeer ik verderop in de preek te laten uitkomen.

Er is nog een link tussen de preek van vorige week en die van vandaag. Of beter, tussen de eredienst van vorige week zondagmorgen en die van nu. Dat ligt op het vlak van de tijd in het kerkelijke jaar. 'Epifaniëntijd' noemen we deze periode tussen Kerst en de Veertigdagentijd. De verschijning van Jezus staat dan centraal. Zijn komst annex zijn eerste optreden onder Israël. Te beginnen bij de doop door Johannes.

Het eerste lied dat we vorige week zongen, Gezang 517 uit het nieuwe Liedboek, was / is een lied dat gaat over de verschijning van Jezus.

*"Christus, uit God geboren
vóór alle eeuwigheid,
komt ons als woord ter ore,
verschijnt in onze tijd."*

Het lied dat we straks na de preek gaan zingen, wordt in het Liedboek voor de Kerken ook in deze tijd van het kerkelijke jaar geplaatst en daardoor gekleurd. Gezang 170 (Lvdk) begint met deze regel:

"Meester, men zoekt U wijd en zijd."

Die woorden kies ik als thema voor de preek vanmorgen / vanmiddag.

En zo is de link met Psalm 63 ook weer gelegd. Zoek God en zoek de Meester, Jezus Christus.

Thema: 'Meester, men zoekt U wijd en zijd.'

2. Goed nieuws

Marcus vertelt in hoofdstuk 1 van zijn boek *"Het begin van het evangelie van Jezus Christus, Zoon van God."* Dat is, om te beginnen, een veelzeggend statement. Met kracht en veel vaart legt hij het neer bij zijn lezers.

Marcus neemt geen lange aanloop in de geboortegeschiedenis of de geslachtsregisters van Jezus, zoals Lucas en Matteüs. Hij slaat bij wijze van spreken Kerst over en begint dadelijk bij de Epifanie, de verschijning van Jezus en zijn eerste optreden onder Israël. Hij geeft alleen even een korte duiding vanuit de profetie van Jesaja. En dan is daar Johannes de Doper met zijn verkondiging en zijn dooppraktijk. En ongeveer gelijktijdig komt Jezus in beeld, bijna als uit het niets. Vanuit Nazaret in Galilea komt hij naar de Jordaan. Hij wordt gedoopt en wordt door de Geest van God dadelijk de woestijn in gestuurd om op de proef gesteld te worden.

Als dat klaar is – en als Johannes gevangen genomen is – gaat Jezus terug naar Galilea om Gods goede nieuws te verkondigen.

Wat een vaart in het verhaal! Wat een vaart neemt het evangelie vanaf het begin! Marcus' vertelling weerspiegelt het enthousiasme en de voortvarendheid van Simon Petrus. Zijn tolk is hij, zo weten we uit oude geschriften. Op deze manier heeft Petrus kennelijk ook het evangelie aan de mensen verteld in later tijd. Tot in de details is dat herkenbaar.

Hoe uitgebreid en gedetailleerd het verhaal soms ook is, de vaart blijft er altijd in. Dat is ook zo in Marcus' beschrijving van de gebeurtenissen op en rond de bewuste sabbat, waarop Jezus in de synagoge van Kafarnaüm acteert met woord en daad, met zijn preek en met het bevrijden van een man die door een onreine geest bezet was.

Jezus' optreden maakt grote indruk op de mensen. Petrus weet het nog heel goed.

"Ze waren diep onder de indruk van zijn onderricht, want hij sprak hen toe als iemand met gezag, niet zoals de schriftgeleerden." (Mc. 1:22)

En de bevrijding van de man met die onreine geest verbijsterde de mensen in de synagoge.

"Ze zeiden tegen elkaar: 'Wat is dit allemaal? Een nieuwe leer met groot gezag! Zelfs als hij onreine geesten een bevel geeft, wordt hij gehoorzaamd.'" (Mc. 1:27)

De vier verse leerlingen, die Jezus onlangs geroepen heeft, zijn ongetwijfeld ook diep onder de indruk van hun nieuwe Meester.

Maar ze zijn ook verrast door zijn optreden. Dat blijkt de volgende ochtend.

3. Vroeg opstaan

Marcus vertelt op gezag van Simon Petrus:

"Vroeg in de ochtend, toen het nog helemaal donker was, stond hij op, ging naar buiten en liep naar een eenzame plek om daar te bidden." (Mc. 1:35)

Als ik die woorden zo hoor en lees, los van het verband waarin Marcus ze neerzet, denk ik: "Zijn we nu al in het paasevangelie beland?"

Het past precies in een vertelling over wat er gebeurt op die eerste dag van de week na de goede vrijdag en de stille zaterdag, de sabbat van Jezus' grafkrust. Het lijkt verdacht veel op wat Jezus doet op deze eerste dag van de week, na de sabbat in Kafarnaüm.

"Vroeg in de ochtend, toen het nog helemaal donker was, stond hij op..."

Misschien heeft Petrus het expres wel zo gezegd en laten noteren door Marcus. Ik vind het in elk geval heel opvallend.

De Meester Jezus heeft een heel drukke en intensieve sabbat gehad. Hij heeft gepreekt in de synagoge, het evangelie van Gods koninkrijk verkondigd. Hij is er de confrontatie aangegaan met de boze geest van oppositie, die bezit genomen had van een Joodse man, iemand van Gods volk. Hij heeft die boze geest weggestuurd.

"Zwijg en ga uit hem weg!" (Mc. 1:25)

Uit de dienst is Jezus meegegaan met Simon en Andreas naar hun huis. Daar jaagt hij de koorts weg uit het lichaam van Simons schoonmoeder. Hij maakt haar beter. En 's avonds – de sabbat is dan al voorbij – staan er vele mensen op de stoep met hun zieke en bezeten familieleden of vrienden. Of Jezus ze wil genezen en bevrijden...

Dat wil hij. Dat doet hij in de kracht van Gods Geest.

Al met al een heel drukke en intensieve dag tot laat in de avond. Hij zal er moe van zijn, mens als hij is.

Na zo'n zware sabbat denkt Jezus niet: "Het is zondagmorgen, de eerste dag van de week. Lekker lang uitslapen vandaag!" Dat hadden wij hem wel gegund. En zijn leerlingen toen ook wel, vermoed ik.

Nee, Jezus staat vroeg op om in de eenzaamheid en de stilte te bidden tot zijn Vader in de hemel. Hij doet dat juist omdat hij het druk heeft. Omdat hij een missie heeft die alles van hem vraagt en die hem, als mensenzoon, heel veel energie kost.

In onze tijd kennen we het motto: 'Te druk om niet te bidden.' Komt bij Bill Hybels vandaan. Het is de titel van een boekje van hem.

Dat geldt ook voor Jezus. 'Te druk om niet te bidden.' Hij zoekt de eenzaamheid op en de stilte. Hij zoekt het contact met zijn Vader. Dat heeft hij nodig. En hij wil niet anders.

Hij laat tijdens zijn dienst op aarde geregeld de mensen even achter, zonder ze te vergeten. Want het overleg met zijn Vader zal over die mensen gaan, over Jezus' missie om zijn volk te redden van hun zonden en van bezettende machten. Het gaat over zijn missie om het goede nieuws van Gods koninkrijk overal te brengen. In alle steden en dorpen van Galilea om te beginnen. En dan ook verderop in het land en de wereld.

Daarvoor staat Jezus vroeg op.

4. Zoektocht

Simon en de anderen, die bij hem zijn, hebben eerst niet gemerkt dat Jezus in alle vroegte het huis uitgegaan is. Ze slapen... En Jezus heeft niet door het huis geroepen: 'Hallo, ik ben wakker. Ik ga buiten even bidden hoor!'

De leerlingen ontdekken het later, als het licht wordt en zij wakker worden. 'Waar is hij gebleven?' Ze worden ongerust.

Ze zijn ook verrast door Jezus' gedrag. En nog onwennig in hun houding tegenover de Meester. Dat kun je volgens mij merken in de zoekactie, die Simon en de anderen, die bij hem waren, op touw zetten, als Jezus ongemerkt en in alle vroegte het huis uitgaat en een eenzame plek opzoekt om te bidden.

Het is de eerste keer, dat die leerlingen dit meemaken. En ze weten niet goed wat ze er mee aan moeten. Ze zijn Jezus even kwijt. Hij is ineens verdwenen. Dat kan toch helemaal niet? En het is bijna paniek in de tent.

Jezus weg! Dat is geen goed nieuws voor Simon en de anderen.

Ze gaan met zijn allen achter Jezus aan. Ze stropen de hele omgeving af om hem te zoeken. Het wordt een flinke zoekactie.

'Meester, men zoekt U wijd en zijd.' In de hele omgeving van Kafarnaüm, op bergen en in dalen; achter de bosjes en in de rotskloven. Overal.

En als ze Jezus gevonden hebben op zijn eenzame plek, dan ventileren ze hun ongerustheid en hun inspanningen. Ze zeggen tegen Jezus: *"Iedereen is naar u op zoek!"*

Is dat niet een beetje overdreven van Simon en de anderen? Wie bedoelen ze met 'iedereen'?

In elk geval zij zelf, die vier pas geroepen volgelingen. Misschien nog een aantal andere huisgenoten van Simon en wat burens of mensen uit Kafarnaüm. Er zijn na gisteravond vast heel wat mensen die tuk zijn op de wonderen en genezingen die Jezus heeft gedaan. En ze zoeken mee. Maar zoeken ze Jezus echt om wie hij is of om zijn boodschap?

Die wonderen en genezingen, waar de mensen op kicken, zijn in zekere zin maar bijzaak voor Jezus. Begeleidende verschijnselen in zijn missie als Mensenzoon, als de Zoon van God. Tekenen bij het goede nieuws van Gods koninkrijk.

Dat maakt Jezus duidelijk in zijn reactie op de zoekactie van zijn leerlingen.

5. Missie

Jezus zegt – zo vertelt Marcus:

"Laten we ergens anders heen gaan, naar de dorpen hier in de omtrek, zodat ik ook daar het goede nieuws kan brengen. Daarvoor ben ik immers op weg gegaan." (Mc. 1:38)

Dat lijkt een vreemde reactie van de Meester. Het schiet voor mijn gevoel langs de bezorgdheid van Simon en zijn collega's heen. Jezus gaat daar niet op in, in elk geval.

Tegelijk is het heel raak. Want Jezus weet wat zijn missie is en houdt die strak in het oog. De opdracht van zijn Vader is de leidraad voor zijn handelen. En hij is daarin gesterkt door het contact met zijn Vader in de hemel.

Wat de Vader uit de hemel zei bij Jezus' doop door Johannes blijft in zijn hart naklinken, vervuld van de Geest als hij is.

'Jij bent mijn geliefde Zoon, in jou vind ik vreugde.' (Mc. 1:11)

Het zet een stempel op Jezus' werk en het motiveert hem om door te gaan.

'Mannen, nu niet terug naar huis. Nu niet terug naar Kafarnaüm. Maar verder naar alle dorpen in de omgeving om ook daar het goede nieuws van Gods koninkrijk te brengen.'

Jezus vestigt geen dokterspost in Kafarnaüm, waar de mensen genezing kunnen vragen en ontvangen. De Meester sticht geen preekplek in Kafarnaüm, waar de mensen onderwijs of een bemoedigend woord kunnen ontvangen. Hij bouwt geen megakerk of megasynagoge.

Nee, hij gaat met het evangelie van Gods koninkrijk alle dorpsynagogen langs. Jezus zoekt de mensen op in hun eigen omgeving.

De Messias is gekomen om het verlorene te zoeken. Allereerst de verloren schapen van het huis van Israël.

"De Mensenzoon is gekomen om te zoeken en te redden wat verloren was." (Luc. 19:10)

Dat zegt Jezus later in het huis van de tollenaar Zacheüs, wanneer aan diens huis redding geschonken is, omdat ook hij een zoon van Abraham is.

Jezus' missie is één grote, langdurige zoekactie naar mensen, die verloren zijn, gekweld door ziekten, bezet door onreine geesten, in de greep van de zonde. Zij duurt tot op vandaag.

Het zit in zijn naam en zijn identiteit: Jezus, want hij is het die zijn volk zal redden van hun zonden.

Jezus is zich zeer bewust van zijn missie: overal het goede nieuws van Gods koninkrijk brengen. In stad en ommeland.

Hij zegt tegen Simon en de anderen – en dat heeft hen geraakt: *"Daarvoor ben ik immers op weg gegaan."*

Hij is niet voor de lol vroeg opgestaan en uit huis gegaan. Het past in zijn taak.

En ondertussen heeft de Meester zijn leerlingen ook uit huis gehaald. En uit hun comfortzone. 'Volg mij', heeft hij gezegd. En ze gingen met hem mee.

Die opdracht krijgt hier een vervolg. Simon en zijn vrienden mogen nu niet terug naar huis. Ze moeten met Jezus mee, de dorpen langs. Ze moeten er getuige van zijn dat Jezus overal het evangelie verkondigt.

En ze zijn getuigen. Marcus bevestigt het in een kleine samenvattende zin in zijn verhaal.

"In heel Galilea bracht hij het nieuws in de synagogen en dreef hij demonen uit." (Mc. 1:39)

Simon was erbij. En Andreas en Jakobus en Johannes. Zij moeten immers leren vissers van mensen te worden.

Jezus zoekt de mensen. En ondertussen laat de Meester zich vinden. Want dat is zijn missie.

"Meester, men zoekt U wijd en zijd, komend langs velerlei wegen."

En:

"Daarom zoekt U elk mensenkind;

*zoek, Herder, mij, opdat ik vind;
anders zo ga ik te gronde.”*
(Gez. 170:1,6, LvdK)

Amen